

การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
รามคำแหง: การประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์
Evaluation for the Camp Leadership Training Program for Undergraduate Students,
Ramkhamheang University: Application of the Utilization-Focused Evaluation Model

กฤษฎา พุ่มพิน¹ จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ² และ วณัฐพงศ์ เบนญพงษ์³

Kritchaya Poompin¹ Chuthaphon Masantiah² and Wanatphong Benjaphong³

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

¹Email: kritchaya.p@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-9207-6804>

²Email: chuthaphon.star@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0117-0426>

³Email: w.benjaphong@rumail.ru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-2104-4995>

Received 17/10/2023

Revised 20/10/2023

Accepted 30/10/2023

Abstract

Background and Aims: The camp leadership training program aims to develop students to understand camp leadership as well as develop intelligence, emotions, society, unity, discipline, and kindness among the group and develop teaching and learning activities to generate students a variety of experiences. This research aimed to (1) investigate the requirements for evaluating the camp leadership training program from evaluation users' perspective and (2) assess the camp leadership training program based on the users' evaluation needs.

Methodology: The study was quantitative research, which procedure consist of two phases. In Phase 1, "Study of Requirements for Evaluating the Camp Leadership Training Program from the Users' Perspective", key informants comprised three teachers responsible for the project, three trainers, and four student camp leaders, making a total of 10 participants. Data were collected through a questionnaire with a 3-point scale and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, and mode. In Phase 2, "Evaluation of the Camp Leadership Training Program Based on Users' Needs", the target group consisted of the same three teachers, three trainers, and four student leaders, but also included 45 camp resident students, amounting to 55 participants in total. Data were collected using a questionnaire with a 5-point scale and analyzed using descriptive statistics, such as the mean and standard deviation.

Results: 1) Three main areas emerged in the camp leadership training program from the users' perspective: (1) input factors, including supporting resources, participant qualifications, and location; (2) process, which refers to the appropriateness of activities conducted on days 1, 2, and 3; (3) program outcomes, which refers to the benefits derived from the activities conducted on days 1, 2, and 3 and provides an overarching perspective. And 2) The evaluation results of the camp leadership training program based on the needs of the evaluation users were mostly positive with overall satisfaction. Further categorization revealed that (1) for input factors, satisfaction was at a high level, (2) for process, satisfaction was at the highest level, and for program outcomes, satisfaction was at the highest level.

Conclusion: The research highlights the critical assessment dimensions for leadership training programs at residential camps, emphasizing input, process, and outcome factors. Overall, the program receives the highest level of user satisfaction across these dimensions, affirming its effectiveness and positive impact on participants.

Keywords: Utilization-Focused Evaluation; Training Program; Camp Leadership

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: โครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมมีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความเข้าใจในการเป็นผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม ตลอดจนพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความสามัคคี ความมีวินัย และมีความสนใจในหมู่คณะและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับนักศึกษา ซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ให้ผลการประเมิน และ (2) ประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ให้ผลการประเมิน

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยเป็นเชิงปริมาณจำแนกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ให้ผลการประเมิน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ 3 คน วิทยากร 3 คน และนักศึกษาผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม 4 คน รวม 10 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และฐานนิยม ระยะที่ 2 การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ให้ผลการประเมิน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ 3 คน วิทยากร 3 คน นักศึกษาผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม 4 คน และนักศึกษาชายค่าย 45 คน รวม 55 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: 1) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช่ผลการประเมินในด้าน 3 ด้านพบว่าประเด็นการประเมินมีดังนี้ (1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ สิ่งสนับสนุนคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ และสถานที่ (2) ด้านกระบวนการ ได้แก่ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1, 2 และ 3 และ (3) ด้านประสิทธิผลของโครงการ ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1, 2, 3 และภาพรวม 2) ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช่ผลการประเมินในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า (1) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผล: การวิจัยนี้เน้นที่ความสำคัญของการประเมินโปรแกรมฝึกอบรมผู้นำที่ค่ายพักแรม โดยเน้นทั้งปัจจัยที่นำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ โปรแกรมนี้ได้รับความพึงพอใจสูงสุดจากผู้ใช่ทั้งในด้านปัจจัยที่นำเข้าและกระบวนการ พร้อมทั้งมีประสิทธิผลสูงที่สุดในด้านผลลัพธ์ที่ได้มาจากกิจกรรมทั้งหมด

คำสำคัญ: การประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์; โครงการฝึกอบรม; ผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการอุดมศึกษาโดยมาตรฐานการอุดมศึกษาประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต โดยบัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก (2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลและพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ และ (3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจากมาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ซึ่งเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุคุณภาพของบัณฑิตไว้ 5 ด้าน ได้แก่ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้วยความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิข้างต้น โดยเฉพาะทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พลศึกษา ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ จึงได้เปิดสอนกระบวนวิชาการเป็นผู้นำและการจัดค่าย พักแรม (KRE 2206) และกระบวนวิชาการจัดค่ายพักแรม (RPE 2306) ทุกปีการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้

นักศึกษาที่ลงทะเบียนและนักศึกษาที่สนใจมีความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการและวิธีการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้จัดกิจกรรมในสถานศึกษา โรงเรียน และองค์กร การฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมช่วยส่งเสริมการฝึกประสบการณ์ทางการศึกษาด้านความคิดสร้างสรรค์ การใช้ไหวพริบ สถิติปัญหาค่อให้เกิดการพัฒนาอารมณ์ สังคม ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by doing) และใช้ชีวิตร่วมกันเป็นกลุ่มกลางแจ้งโดยใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีงาม รู้จักให้เกียรติผู้อื่น และเสริมสร้างระเบียบวินัยซึ่งเป็นรากฐานในการสร้างคนสู่การพัฒนาวิชาชีพครู ผู้รับผิดชอบโครงการจึงเห็นสมควรจัดให้มีการอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมให้แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการเป็นผู้นำค่ายพักแรมและนักศึกษาอื่น ๆ ที่สนใจ ณ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลี 1 (น้ำตกตรอกนอง) จังหวัดจันทบุรี โดยมีระยะเวลาทั้งสิ้น 3 วัน 2 คืน ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเป็นผู้นำค่ายพักแรม ตลอดจนพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความสามัคคี มีวินัยและน้ำใจในหมู่คณะ และพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์หลากหลายและนำไปประยุกต์ใช้ได้

จากสภาพของการจัดโครงการในแต่ละปีการศึกษาที่ผ่านมาผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการจึงสนใจที่จะประเมินโครงการอย่างเป็นระบบโดยอาศัยวิธีวิทยาการวิจัยประเมินโครงการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ได้จริง จึงได้ศึกษารูปแบบการประเมินโดยมุ่งเน้นผู้ใช้ประโยชน์ (Utilization-focused evaluation; UFE) ซึ่งเป็นแนวทางการประเมินที่มุ่งเน้นการนำผลของการประเมินสู่การใช้ประโยชน์จริงของ Patton (2012) ซึ่งแนวทางการประเมินนี้อาศัยการใช้ประโยชน์ของข้อค้นพบที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักการแบบ active-reactive-adaptive ที่เป็นการสร้างความกระตือรือร้น ปฏิกริยาสัมพันธ์ตอบสนองและการปรับไปสู่การประยุกต์ใช้ที่เหมาะสม อาศัยฐานการมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของนักประเมิน ผู้ถูกประเมิน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน กระบวนการประเมินจะสร้างการเรียนรู้และเน้นความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้ร่วมกระบวนการ เพื่อนำสู่ผลการประเมินที่มีคุณภาพและการใช้ผลการประเมินในการพัฒนาโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ (ฤกษ์รัตน์ ปักกันต์ธร, 2556) โดยประกอบด้วย 12 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การประเมินความพร้อมของโปรแกรม (Assessing Program Readiness) (2) การประเมินความพร้อมของผู้ประเมิน (Assessing Evaluator's Readiness) (3) การค้นหาผู้ที่ต้องการใช้ผลประเมิน (Identifying primary intended users) (4) การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational analysis) (5) การระบุผู้ใช้ผลการประเมินที่แท้จริง (Identification of primary intended uses) (6) การกำหนดประเด็นการประเมิน (Focusing the evaluation) (7) การออกแบบการประเมิน (Evaluation design) (8) การกระตุ้นการใช้ประโยชน์ (Simulation of use) (9) การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection) (10) การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) (11) การอำนวยความสะดวกในการใช้ประโยชน์ (Facilitation of use) และ (12) การประเมินงานประเมิน (Meta evaluation) (สุปราณี หมั่นยา, 2561)

การศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยในอดีตที่มีการประเมินโครงการพบว่า มีการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินโดยมุ่งเน้นผู้ใช้ประโยชน์ (UFE) ในต่างประเทศในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น Chimed, Zaveri & Batchuluun (2011) ได้ประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ในการวิจัยประเมินโครงการ DREAM IT ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสาร และ Ilerten & Efeoglu (2021) ได้ประยุกต์ใช้โมเดลการประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ในการวิจัยประเมินความพร้อมของโครงการของสาขาการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

จากความสำเร็จของการจัดโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการและอาจารย์ผู้สอนจึงได้นำแนวคิดการประเมินโครงการแบบแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ (UFE) มาใช้เพื่อประเมินให้ได้สารสนเทศที่มีความสอดคล้องกับผู้ใช้งานจากโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมซึ่งเป็นโครงการที่มีการดำเนินการต่อเนื่องทุกปี และนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้ดีขึ้นปีการศึกษาถัดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้งานการประเมิน
2. เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้งานการประเมิน

การทบทวนวรรณกรรม

Stufflebeam D.L. และ Shinkfield A.J. เป็นนักวิจัยที่มีผลงานสำคัญในด้านการประเมิน (evaluation) และพัฒนาเทคนิคการประเมินต่าง ๆ ในสาขาการศึกษาและการจัดการ. แนวคิดของ Stufflebeam และ Shinkfield เกี่ยวกับการประเมินนับถือว่าเป็นรูปแบบการวิเคราะห์และการประเมินที่เน้นทฤษฎีและปฏิบัติทางการจัดการ

การประเมินตาม Stufflebeam และ Shinkfield มีลักษณะเป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน, การดำเนินการประเมิน, การจัดเก็บข้อมูล, การวิเคราะห์ข้อมูล, การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจและการแจ้งผลการประเมิน. วิธีการประเมินตามแนวคิดนี้มีการเน้นการใช้ข้อมูลประเมินเพื่อช่วยในการดำเนินการตัดสินใจหรือวางแผนการปฏิบัติขั้นถัดไปในหลากหลายสถานการณ์ เช่น ในการประเมินผลโครงการศึกษา, การประเมินโครงการฝึกอบรม, หรือการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร

การประเมินตาม Stufflebeam และ Shinkfield มีแนวคิดและขั้นตอนที่เป็นรูปแบบเพื่อให้การประเมินเป็นกระบวนการที่มีความเป็นระบบและมีวิธีการที่รองรับการตัดสินใจและการแจ้งผล. แนวคิดนี้ช่วยให้องค์กรหรือผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน, วางแผนการจัดการ, หรือตัดสินใจในการลงทุนหรือพัฒนาโครงการต่าง ๆ อย่างมีระบบและมีเหตุผล. ความเป็นระบบและการใช้ข้อมูลเป็นที่นิยมของแนวคิดนี้ช่วยให้การประเมินมีความเป็นประสิทธิภาพและมีประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงงานที่ต้องการการประเมิน

แบบจำลองบริบท อินพุต กระบวนการ เอาท์พุต (CIPO) เป็นเฟรมเวิร์กที่พัฒนาโดย Stufflebeam และ Shinkfield สำหรับการประเมินโครงการ โดยแบ่งกระบวนการประเมินออกเป็นสี่องค์ประกอบหลัก ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีบทบาทเฉพาะในการประเมินประสิทธิภาพของโครงการ:

- 1.บริบท: องค์ประกอบ "บริบท" คือจุดเริ่มต้นของการประเมิน โดยเน้นไปที่ความเป็นมาของโครงการ เป้าหมาย และสภาพแวดล้อมที่โครงการดำเนินการ โดยเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และความจำเป็นของโครงการที่ต้องการแก้ไข ผู้ประเมินจะพิจารณาบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในวงกว้างที่อาจมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของโครงการ ปัจจัยทางบริบทสามารถมี

ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ และการประเมินบริบทช่วยให้มั่นใจได้ว่าโครงการสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งใจไว้และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลนำเข้า: องค์ประกอบนี้จะตรวจสอบทรัพยากรและการลงทุนที่ได้รับการจัดสรรให้กับโครงการ รวมถึงการประเมินเงินทุน ทรัพยากรบุคคล อุปกรณ์ และวัสดุที่จำเป็นสำหรับการดำเนินโครงการ ผู้ประเมินจะประเมินว่าข้อมูลนำเข้าเพียงพอ เหมาะสม และนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การประเมินปัจจัยนำเข้าช่วยในการพิจารณาว่าโครงการมีทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือไม่

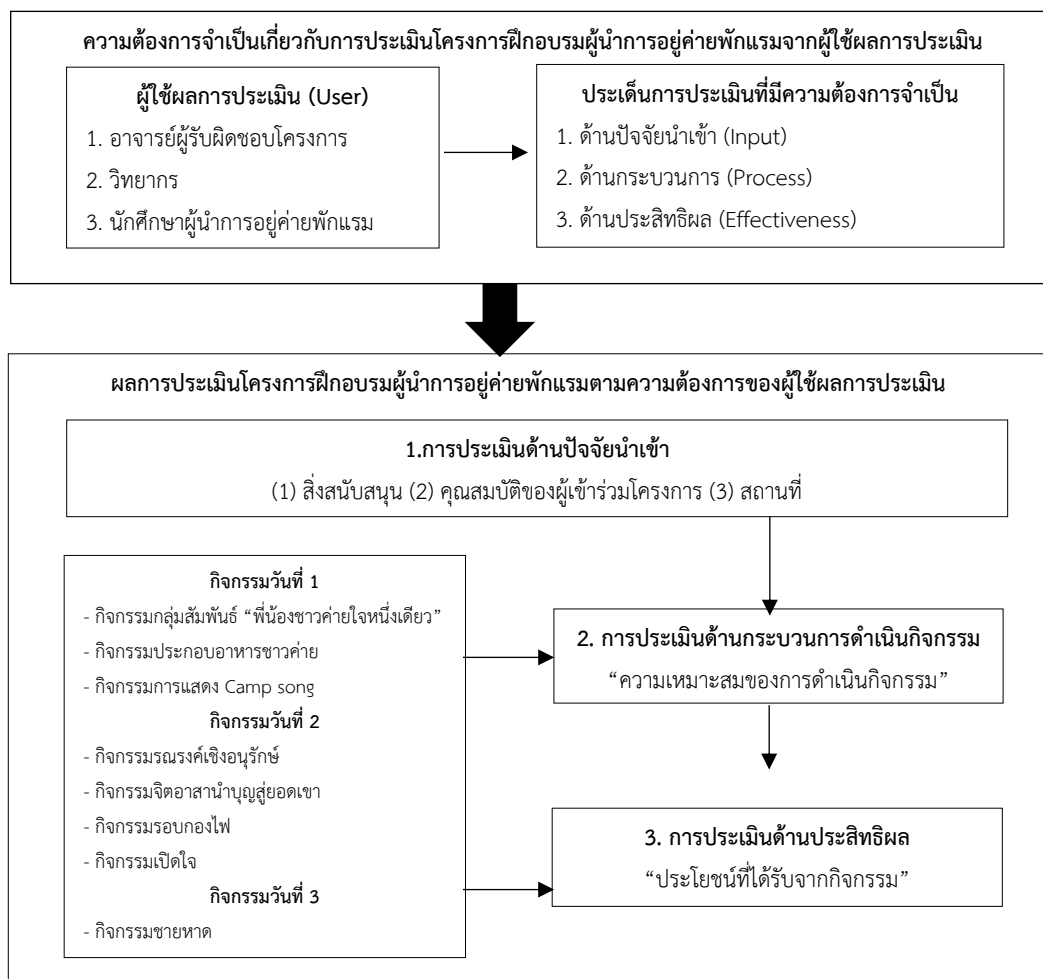
3. กระบวนการ: องค์ประกอบ "กระบวนการ" มุ่งเน้นไปที่วิธีการดำเนินโครงการ โดยเกี่ยวข้องกับการประเมินกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนของโครงการ ผู้ประเมินจะประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ขั้นตอนการทำงาน กระบวนการตัดสินใจ การประสานงาน และการสื่อสาร การตรวจสอบกระบวนการของโครงการสามารถเปิดเผยจุดแข็งและจุดอ่อนในการดำเนินการ ซึ่งจะช่วยระบุจุดที่ต้องปรับปรุง

4. ผลลัพธ์: องค์ประกอบ "ผลลัพธ์" จะประเมินผลลัพธ์ที่จับต้องได้และวัดผลได้จากโครงการ ซึ่งรวมถึงการประเมินการส่งมอบ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการเฉพาะที่สร้างโดยโครงการ ผู้ประเมินจะวิเคราะห์ว่าโครงการบรรลุผลตามที่ต้องการหรือไม่ เช่น เป็นไปตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน และทำงานให้เสร็จสิ้นภายในกรอบเวลาและงบประมาณที่กำหนด การประเมินผลลัพธ์จะให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความสำเร็จในทันทีของโครงการ

โมเดล CIPO เน้นย้ำถึงความเชื่อมโยงกันขององค์ประกอบเหล่านี้ โดยที่บริบทมีอิทธิพลต่อข้อมูลนำเข้า ข้อมูลนำเข้าส่งผลต่อกระบวนการ และกระบวนการนำไปสู่การผลิตผลลัพธ์ ด้วยการประเมินองค์ประกอบเหล่านี้เป็นระบบ ผู้ประเมินโครงการสามารถให้การประเมินที่ครอบคลุมของประสิทธิภาพโดยรวมของโครงการและความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ กรอบการทำงานนี้ใช้กันอย่างแพร่หลายในการจัดการและการประเมินผลโครงการเพื่อให้แน่ใจว่าโครงการได้รับการวางแผนอย่างดี ดำเนินการอย่างเหมาะสม และส่งมอบผลลัพธ์ที่ต้องการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 คือ การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน โดยมีผู้ประกอบการประเมินจำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ วิทยากร และนักศึกษาผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม และมีตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ประเด็นการประเมินที่มีความต้องการจำเป็นใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านประสิทธิผล (Effectiveness) และเมื่อผู้วิจัยสามารถระบุประเด็นการประเมินจากระยะที่ 1 ได้แล้ว จึงนำสารสนเทศดังกล่าวมากำหนดแนวทางการประเมินในระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ดังสรุปได้ในกรอบแนวคิดดังภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2566 มติที่ 390/2566 เป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในคน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน และ (2) ประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ประกอบการประเมิน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน

1.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาระยะที่ 1 คือ ผู้ใช้ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม มี 3 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ	3	30.00
2. วิทยากร	3	30.00
3. นักศึกษาผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม	4	40.00
รวม	10	100.00

2.เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน ซึ่งจำแนกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน โดยมีลักษณะรายการคำตอบรูปแบบการตอบสนองเดียว (Single-response Format) แบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ โดยมีประเด็นคำถามใน 3 ด้าน รวม 12 รายการ ดังนี้

ด้านที่ 1 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน 5 รายการ

ด้านที่ 2 การประเมินกระบวนการ (Process) จำนวน 3 รายการ

ด้านที่ 3 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) จำนวน 4 รายการ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. กำหนดประเด็นในการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการและความเป็นมา วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดของโครงการ

2. สร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความถูกต้อง ครบถ้วนเหมาะสมของประเด็นการศึกษาโดยการวิเคราะห์จากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อความถาม (IOC) พบว่ารายการคำถามทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน โดยดำเนินการตามหลักการทำวิจัยในมนุษย์

2. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำผลการตอบมาวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ประกอบการประเมิน

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ให้ผลการประเมิน คือ สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และ ค่าฐานนิยม (Mode)

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมายความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ให้ผลการประเมิน ดังนี้

2.1 กรณีที่ 1 ประเด็นนั้นมีความต้องการจำเป็นในการประเมินโครงการ : พิจารณาค่าฐานนิยมอยู่ในรายการคำตอบ “มาก”

2.2 กรณีที่ 2 ประเด็นนั้นมีความต้องการจำเป็นปานกลาง หรือ น้อยในการประเมินโครงการ : พิจารณาค่าฐานนิยมอยู่ในรายการคำตอบ “ปานกลาง” หรือ “น้อย”

ระยะที่ 2 การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ให้ผลการประเมิน

1.กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ ผลการประเมินระยะที่ 2 จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ ผลการประเมิน

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ	3	5.45
2. วิทยากร	3	5.45
3. นักศึกษาผู้นำการอยู่ค่ายพักแรม	4	7.27
4. นักศึกษาชาวค่าย	45	86.54
รวม	55	100.00

2.เครื่องมือในการวิจัย

แบบประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินซึ่งจำแนกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบประเมิน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีประเด็นคำถามใน 3 ด้าน รวม 10 รายการประเมิน ดังนี้

ด้านที่ 1 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) จำนวน 3 รายการ

ด้านที่ 2 การประเมินกระบวนการ (Process) จำนวน 3 รายการ

ด้านที่ 3 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) จำนวน 4 รายการ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. กำหนดตัวแปร และตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด และกำหนดนิยามของตัวแปรและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1

2. กำหนดสัดส่วนของข้อคำถามและสร้างข้อคำถามตามที่กำหนดไว้โดยเป็นแบบประเมินแบบออนไลน์

3. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการวิเคราะห์จากค่า IOC พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) 1.00 ทุกรายการ และทดลองใช้แบบประเมินกับกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือจำนวน 30 คน พบว่ามีความเที่ยง (Reliability) 0.946 ถึงว่าแบบประเมินมีความเที่ยงสูง

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินซึ่งเป็นแบบออนไลน์ โดยดำเนินการตามหลักการทำวิจัยในมนุษย์

2. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้วนำผลการตอบมาประเมินโครงการตามประเด็นที่ได้จากผลการศึกษาในระยะที่ 1

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการประเมินโครงการ คือ สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้งานผลการประเมิน

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้งานผลการประเมินในด้าน 3 ด้านพบว่ามีดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ สิ่งสนับสนุน คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ และสถานที่

ด้านกระบวนการ มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1, 2 และ 3

ด้านประสิทธิผลของโครงการ มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1, 2, 3 และภาพรวม โดยผลการวิจัยมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้ผลการประเมิน

รายการความต้องการจำเป็น	จำนวน (คน)	ระดับความต้องการจำเป็น ในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์			สรุปผล การศึกษา
		มาก	ปานกลาง	น้อย	*
1.การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)					
1.1 สิ่งสนับสนุน	10	9 (90.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	✓
1.2 ระยะเวลา	10	4 (40.00)	5 (50.00)	1 (1.00)	✗
1.3 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ	10	6 (60.00)	4 (40.00)	0 (0.00)	✓
1.4 สถานที่	10	8 (80.00)	2 (20.00)	0 (0.00)	✓
1.5 รูปแบบของกิจกรรม	10	4 (0.00)	6 (0.00)	0 (0.00)	✗
2.การประเมินด้านกระบวนการ (Process)					
2.1 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนิน กิจกรรมวันที่ 1	10	8 (80.00)	2 (20.00)	0 (0.00)	✓
2.2 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนิน กิจกรรมวันที่ 2	10	10 (100.00)	0 (00.00)	0 (0.00)	✓
2.3 ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนิน กิจกรรมวันที่ 3	10	9 (90.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	✓
3.การประเมินด้านประสิทธิผลของโครงการ (Effectiveness)					
3.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1	10	9 (90.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	✓
3.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 2	10	10 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	✓
3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 3	10	9 (90.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	✓

รายการความต้องการจำเป็น	จำนวน (คน)	ระดับความต้องการจำเป็น ในการนำเสนอเสนอเพื่อใช้ประโยชน์			สรุปผล การศึกษา *
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
3.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในภาพรวม	10	10 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	✓

*หมายเหตุ ✓ หมายถึง มีความจำเป็นในการประเมินผลของโครงการและนำไปศึกษาในการประเมินโครงการ
✗ หมายถึง มีความจำเป็นปานกลาง หรือน้อยในการประเมินผลของโครงการ และไม่นำไปศึกษาในการประเมินโครงการ

2. ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.459$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า (1) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.656$) (2) ด้านกระบวนการมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.453$) และ (3) ด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.391$)

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.678$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ สิ่งสนับสนุน ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.911$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านกระบวนการ พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 3 ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.567$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1 ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.448$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านประสิทธิผล พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 3 ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.434$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1 ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.436$) ซึ่งถือว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผลการวิจัยมีรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน

ประเด็นการประเมินโครงการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ผลการประเมิน
1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	4.39	0.656	มาก
1.1 สิ่งสนับสนุน	4.15	0.911	มาก
1.2 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ	4.56	0.678	มากที่สุด
1.3 สถานที่	4.30	0.672	มาก
2. ด้านกระบวนการ (Process)	4.65	0.453	มากที่สุด
2.1 ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1	4.59	0.448	มากที่สุด
2.2 ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 2	4.68	0.547	มากที่สุด
2.3 ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 3	4.78	0.567	มากที่สุด
3. ด้านประสิทธิผล (Effectiveness)	4.64	0.391	มากที่สุด
3.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1	4.60	0.436	มากที่สุด
3.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 2	4.64	0.44	มากที่สุด
3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 3	4.82	0.434	มากที่สุด
3.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในภาพรวม	4.62	0.623	มากที่สุด
รวม	4.56	0.459	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปและอภิปรายผลการศึกษาการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้งานผลการประเมิน

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมจากผู้ใช้งานผลการประเมินในด้าน 3 ด้านพบว่าประเด็นการประเมินมีดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำเสนอเสนอเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ สิ่งสนับสนุน คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ และสถานที่ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ใช้ผลการประเมินมีความต้องการสารสนเทศในเรื่องของสิ่งสนับสนุน ได้แก่ งบประมาณ ยานพาหนะ ตลอดจนคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการและสถานที่ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดโครงการให้มีความสะดวก คุ่มค่าและปลอดภัย ตลอดจนส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้นการประเมินปัจจัยนำเข้าจึงทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการสามารถปรับปรุงแก้ไขและจัดสรรสิ่งสนับสนุนได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ปัจจัยนำเข้าจึงเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในมุมมองของผู้ใช้ผลการประเมินในการประเมินโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่มีการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการค่ายพักแรมซึ่งเป็นโครงการที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีอันมีบริบทใกล้เคียงกับงานวิจัยในครั้งนี้ที่มีการประเมินปัจจัยนำเข้า

ได้แก่ ทีมงาน วิทยากร ขวาค่าย พาหนะเดินทาง ค่าใช้จ่าย และสิ่งอำนวยความสะดวก (วรพงษ์ แยมงามเหลือ , 2547; กรฎา มาตยากร และคณะ, 2563)

ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1, 2 และ 3 ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ใช้ผลการประเมินมีความต้องการสารสนเทศในเรื่องของความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินกิจกรรมในโครงการให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam และการวิจัยของกรฎา มาตยากร และคณะ (2563) ที่มีการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต โดยงานวิจัยของสมควร โพธิ์ทอง (2552) มีการประเมินกระบวนการของโครงการคือ การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมกิจกรรมค่ายพักแรม

ด้านประสิทธิผลของโครงการ (Effectiveness) มีประเด็นการประเมินที่มีระดับความต้องการจำเป็นในการนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1, 2, 3 และภาพรวมที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้ใช้ผลการประเมินมีความต้องการสารสนเทศในเรื่องของประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมทั้งในภาพรวมและรายวันไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหา กิจกรรมในการจัดโครงการครั้งต่อไป สอดคล้องกับแนวทางการประเมินประสิทธิผลของโครงการของ กมลชนก รักขางค์และวิมล หอมยิ่ง (2560) ที่มีการประเมินประสิทธิผลของโครงการฝึกอบรมโดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ได้รับใน 2 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงให้โครงการมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. สรุปและอภิปรายผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน

จากผลการประเมินโครงการฝึกอบรมผู้นำการอยู่ค่ายพักแรมตามความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินสามารถสรุปและอภิปรายผลการประเมินจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่ารายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ “สิ่งสนับสนุน” ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการวางแผนการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมผู้รับผิดชอบโครงการได้วางแผนการจัดสิ่งสนับสนุน ได้แก่ ที่พัก ห้องน้ำ อาหาร ภาชนะ ต่าง ๆ ให้มีเพียงพอแต่มีจำนวนจำกัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถคิดแก้ปัญหา และบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เพียงพอสำหรับระยะเวลา 3 วัน สอดคล้องกับ Whittington & Garst (2018) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมสำหรับนักศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวและนำไปสู่การมีทักษะในการใช้ชีวิตในอนาคต

ด้านกระบวนการ (Process) พบว่ารายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมในวันแรกเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่เน้นการละลายพฤติกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเครียดของผู้เข้าค่าย ตลอดจนสร้างความสนิทสนมระหว่างสมาชิกค่าย ขณะเดียวกันผู้นำกลุ่มหรือนำค่ายพักแรมก็จะสามารถสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิกค่ายแต่ละคน ทำให้ผลการประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรมในวันแรกมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่าวันอื่น ๆ ซึ่งเป็นวันที่ชาวค่ายสามารถปรับตัวกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับศักดิ์พันธ์์ ต้นนิมรัตน์ (2546) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม

ของบุคคลในกลุ่มที่มีความแตกต่างกันให้มีความสัมพันธ์ มีความเป็นมิตรที่ดีต่อกันในกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) พบว่ารายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ “ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1” ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมในวันแรกเป็นกิจกรรมที่เน้นทักษะทางอารมณ์เพราะเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมประกอบอาหารชาค้าย กิจกรรมการแสดง Camp song ซึ่งแม้ว่าจะเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์แต่เนื่องจากเป็นวันแรกของการทำกิจกรรม อาจทำให้ชาค้ายยังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้และปรับตัว สอดคล้องกับสมควร โพธิ์ทอง (2552) ที่ประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรมพบว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นในโปรแกรมการอยู่ค่ายพักแรมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง เช่น การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ การทำงานเป็นหมู่คณะ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพ และสอดคล้องกับรักษิต สุทธิพงษ์ (2564) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบในรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ แล้วพบว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้มีทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่ารายการประเมินด้านปัจจัยในรายการคำถามที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่ารายการอื่น คือ “สิ่งสนับสนุน” ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการควรให้นักศึกษาชาค้ายมีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารจัดการสิ่งสนับสนุนในโครงการครั้งต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่ารายการประเมินด้านกระบวนการในรายการคำถามที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่ารายการอื่น คือ “ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมวันที่ 1” สอดคล้องกับรายการประเมินด้านประสิทธิผลที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่ารายการอื่น คือ “ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมวันที่ 1” ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการควรมีการจัดสรรและวางแผนกิจกรรมในวันแรกโดยนอกจากจะเน้นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แล้วอาจจะต้องสอดแทรกกิจกรรมที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการประเมินโครงการโดยประยุกต์ใช้ CIPPIEST Model ของ Stufflebeam & Shikfield (2007) ซึ่งเป็นการประเมินที่ประกอบไปด้วยการประเมินปัจจัยบริบท(C) ปัจจัยนำเข้า (I) กระบวนการ (P) ผลผลิต (P) ผลกระทบ (I) ประสิทธิภาพ (E) ประสิทธิผล (E) ความยั่งยืน (S) และการถ่ายทอดส่งต่อ (T) เนื่องจากจะทำให้ได้สารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กมลชนก รักขางค์และวิมล หอมยิ่ง. (2560). ประสิทธิภาพของโครงการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *Veridian E-Journal*, 10(2), 205-219.

- กรรมา มาตยากรม, สุเมธ พรหมอินทร์ และนพดล นิมสุวรรณ. (2563). การประเมินประสิทธิภาพโครงการฝึกภาคสนามการอยู่ค่ายพักแรมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 31(2), 181-191.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552*. คณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- รักจิต สุทธิพงษ์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดเชิงออกแบบในรายวิชาการอยู่ค่ายพักแรมที่มีต่อผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์และความรับผิดชอบของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 22(1), 122-135.
- ฤกษ์รัตน์ ปักกันต์ธร. (2556). การประเมินโดยมุ่งเน้นผู้ใช้ประโยชน์: กรอบคิดและแนวทาง. *วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 8(2), 31-43.
- วรพงษ์ เข้มงามเหลือ. (2547). การประเมินกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมและการศึกษาออกสถานที่นิตินิตสาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 19(2), 51-57.
- ศักดิ์พันธ์ ต้นวิมลรัตน์. (2546). เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์. *วารสารวิทยบริการ*, 14(1), 40-55.
- สมควร โพธิ์ทอง. (2552). การประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาการอยู่ค่ายพักแรม. *วารสารคณะพลศึกษา*, 14(1), 1-16.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง*. บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด.
- สุปราณี หมื่นยา. (2561). การประเมินแบบมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี อุดรดิตถ*, 10(2), 260-271.
- Chimed, B., Zaveri, S., & Batchuluun, B. (2011). *Utilization-Focused Evaluation for Development Research to Empower All Mongolians through Information Communications Technology*.
- İlertem, F., & Efeoglu, G. (2021). Utilization focused evaluation of an ELT prep program: A longitudinal approach. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 11(2), 27–31. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2021.03>
- Patton, M.Q. (2012). *Essentials of utilization-focused evaluation*. London: Sage Publication, Inc.
- Stufflebeam D.L., & Shinkfield A.J. (2007). *Evaluation theory, models & applications*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Whittington, A., & Garst, B.A. (2018). The Role of Camp in Shaping College Readiness and Building a Pathway to the Future for Camp Alumni. *Journal of Youth Development*, 13 (1-2), 105-125.